

Regelverk för kvalificering av bidragsberättigade friluftslivsorganisationer

Syfte

Detta dokument ska användas när Svenskt Friluftslivs fördelningskommitté avgör om en organisation är kvalificerad som statsbidragsberättigad friluftslivsorganisation i enlighet med förordning 2010:2008 om statsbidrag till friluftslivsorganisationer.

Dokumentet utgör ett komplement till Svenskt Friluftslivs ramverk för fördelning av statsbidrag.

Förordningstext och Svenskt friluftslivs ramverk

Friluftslivsorganisation: En ideell organisation där huvudändamålet för organisationens verksamhet eller ändamålet för en väsentlig del av verksamheten är att bedriva eller främja ett långsiktigt hållbart friluftsliv (Förordning 2010:2008 om statsbidrag till friluftslivsorganisationer, paragraf 3)

I Svenskt Friluftslivs ramverk för fördelning av statsbidrag är förordningstexten utvecklad och tolkad. Detta dokument utgör en operationalisering av dessa tolkningar.

Kvalificering för statsbidrag

Som framgår av förordningen är det endast friluftslivsorganisationer som kan komma i fråga för statsbidrag, oavsett om det rör sig om organisations- eller verksamhetsbidrag. Bidrag kan endast fördelas till kvalificerade organisationer.

Enligt det ramverk för fördelning av statsbidrag som fastställts av Svenskt Friluftsliv gäller att en friluftslivsorganisation som ska ta del av statsanslag från Svenskt Friluftsliv måste vara en ideell förening. Det är den enda formen av ideell organisation som kan uppfylla förordningens krav på att vara demokratiskt uppbyggd och öppen i fråga om medlemskap.

Med organisation i detta sammanhang avses den samlade organiseringen på nationell, regional och lokal nivå. Det gäller även om denna är uppdelad i olika juridiska personer. För att olika juridiska personer ska anses vara en organisation ska det finnas någon form av stadgemässig gemensamskap. Det kan exempelvis vara att olika juridiska personer regleras i samma stadga eller att det finns krav på att anta någon form av normalstadga för att ingå i organisationen.

En organisations huvudändamål är det som framgår av stadgan. En friluftslivsorganisations huvudändamål kan lika gärna vara att bedriva/organisera friluftsliv som att främja/skapa förutsättningar för att människor ska (kunna) utöva friluftsliv. Organisationen ska kunna styrka att huvudändamålet också är omsatt i organisationens praktik.

Även organisationer som har annat huvudändamål än friluftsliv kan vara friluftorganisationer. Det förutsätter dock att ändamålet för en väsentlig del av verksamheten utgörs av att bedriva och/eller främja friluftsliv. Med ändamålet för en väsentlig del avses att ett i stadgan beskrivet ändamål som omsätts i verksamhet som omfattar minst 20 procent av organisationens totala verksamhet. Organisationen ska på samma sätt som ovan kunna styrka att ändamålet för den väsentliga delen är omsatt i organisationens praktik.

Definitioner

Verksamhet

Verksamhetsbegreppets innehåll är avgörande för bedömning av om en organisation är kvalificerad eller ej.

Förordning 2010:2008 beskriver att statens syfte med bidraget är *”att människor organiserar sig för vistelse i naturen och utövande av friluftsliv med allemansrätten som grund samt att ge alla människor möjlighet att genom friluftsliv få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om naturen och miljön”*

I paragraf 3 jämför förordningen bedriva och främja friluftsliv, med utgångspunkt i syftet med bidraget tolkas främjande som verksamhet som **direkt bidrar** till att människor kan utöva friluftsliv eller **utveckla sin förmåga** att göra det. När bedömning av en organisations verksamhet ska göras delas den in i tre delar. Denna verksamhetsbedömning ska baseras på ett bredare underlag och har lägre beviskrav än den aktivitetsmätning som används som en parameter för att fördela organisationsbidrag.

Modell för bedömning

Det finns inte ett entydigt mått som kan användas för att mäta en organisations verksamhet. I stället används flera indikatorer från vilka görs en samlad bedömning. Modellen används endast för kvalificeringsprövning – det vill säga - för att avgöra om en organisation kan anses vara en friluftorganisation där huvudändamålet eller ändamålet för en väsentlig del av verksamheten är att bedriva eller främja friluftsliv.

Bedömningen görs främst utifrån organisationens styrande och redovisande dokument, exempelvis stadgar, verksamhetsplaner, strategidokument, verksamhetsberättelse och årsredovisning.

Bedriva friluftsliv	Utövande av friluftsliv enligt definition i ramverket	Exempel: vandring, paddling, läger i naturen
Friluftsförande verksamhet	Verksamhet som direkt syftar till att möjliggöra friluftsliv	Exempel: Ledarutbildning, sprida kunskap om allemansrätt, utbildning i färdigheter för utövande av friluftsliv, iordningsställande av leder och liknande
Övrig verksamhet (ej grundande exempel)	All annan verksamhet som organisationen gör inklusive sådan som indirekt kan påverka friluftsliv som opinionsbildning och miljövard	Exempel: administration, föreningsutveckling, föreningsmöten, påverkansarbete, miljövard

Bedömningsprocessen inleds genom att organisationen ansöker om statsbidrag. En del av ansökan är organisationens eget intygade att den uppfyller kravet på att vara friluftsförbundet i enlighet med förordningen och Svenskt Friluftslivs ramverk.

Formell prövning

Denna prövning syftar till att avgöra om den juridiska personen som sådan är behörig att ansöka om bidrag till förordning 2010:2008. Följande frågor ska besvaras:

- Är den sökande en självständig¹ ideell förening?
- Visar stadgan att styrelsen väljs av medlemmar direkt eller via fullmäktige?
- Visar stadgan att val till styrelse hålls minst vart 4:e år?
- Visar stadgan att organisationen inte får vägra någon medlemskap som delar organisationens målsättning och följer dess stadga?
- Har organisationen bedrivit verksamhet under minst tre år?
- Har organisationen lokalt/regionalt föreningsliv med stadsegemenskap med den sökande organisationen i minst 10 län? – **eller**
- Bedriver organisationen verksamhet som klassas som friluftsverksamhet och som inte bedrivs av någon annan organisation och har den inom sin stadsegemenskap minst 1000 medlemmar i mer än ett län?

Ändamålsprövning

Ändamålsprövningen syftar till att avgöra om friluftsliv är en av organisationens avsedda och uttalade verksamhetsinriktningar. Följande frågor ska beaktas:

- Finns friluftsliv eller främjande av friluftsliv uttryckt i stadgar eller motsvarande styrdokument?
- Är detta ett självständigt ändamål eller endast ett exempel på verksamhet?
- Förekommer friluftsliv återkommande i verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser?

Verksamhetsbedömning (faktisk verksamhet)

Denna prövning syftar till att bedöma om organisationens ändamål omsätts i faktisk verksamhet. Bedömningen görs genom en samlad analys av organisationens verksamhet.

Fyra dimensioner ska särskilt beaktas:

- Regelbunden friluftsverksamhet
Finns organiserade aktiviteter där människor utövar friluftsliv, exempelvis turer, läger eller andra friluftaktiviteter?
- Friluftsförbundet verksamhet
Bedriver organisationen verksamhet som direkt möjliggör eller underlättar friluftsliv. Exempel kan vara utbildning som direkt kopplar till friluftsliv, specifik ledarutveckling, kunskap om allemansrätt eller utveckling av friluftsmiljöer?

¹ Med självständig avses att organisationen enligt sin stadga ensam äger rätt att anta och utesluta medlemmar samt att fastställa och ändra sin stadga.

- Deltagande
Finns ett reellt deltagande i friluftsverksamheten? Detta kan exempelvis visas genom deltagare, beskrivning av lokala verksamheter eller aktivitetsredovisning. Bedömning sker i förhållande till organisationens totala storlek.
- Varaktighet
Har verksamheten bedrivits under minst tre år och återkommer den regelbundet i organisationens verksamhet?

Organisatorisk förankring

Den organisatoriska prövningen syftar till att avgöra om friluftsliv är integrerat i organisationens struktur. Bedömningen görs genom en samlad analys av organisationens organisation. Följande dimensioner ska särskilt beaktas:

- Kärnverksamhet
- Utgör friluftsliv helt eller delvis organisationens planerade kärnverksamhet (verksamhetsberättelse, verksamhetsplan mm)
- Organisation
Har organisationen har särskilda sektioner eller verksamhetsområden för friluftsliv? (organisationsbeskrivning)
- Ansvar
Finns det utsedda ansvariga tjänstepersoner hos organisationen för de verksamheter som utgör friluftsliv? (tjänstebeskrivning)
- Organisatorisk spridning
Bedrivs friluftsverksamhet i flera delar av organisationen lokalt/regionalt? (lokala/regionala verksamhetsberättelser/motsvarande – stickprov)

Resursanvändning

Prövning av resursanvändning syftar till att avgöra i vilken grad organisationens resurser används för att utöva eller främja friluftsliv. Bedömningen görs genom en samlad analys av organisationens resursanvändning. Följande dimensioner ska särskilt beaktas:

- Direkta lönekostnader - statsbidragsmottagare
Utgör de samlade lönekostnaderna för anställda som arbetar med att stödja utövande eller främja friluftsliv i en väsentlig del förhållande till totala lönekostnader?
(tjänstebeskrivningar med andelstal, redovisning av lönekostnader)
- Övriga kostnader – statsbidragsmottagare
Utgör övriga kostnader för organisationens arbete med att utöva eller främja friluftsliv i en väsentlig del i förhållande till organisationens totala kostnader?
(verksamhetsberättelse, årsredovisning/huvudbok)
- Lokal/regional resursanvändning
Utgör den samlade resursanvändningen för att utöva eller främja friluftsliv hos de lokala och regionala föreningar som är i stadgemenskap med organisationen en väsentlig andel av total resursanvändning?
(samlad beskrivning av organisationen + lokala/regionala verksamhetsberättelser, ekonomiska redovisningar stickprovsvis)

Beslutsregel

Förordning 2010:2008 samt Svenskt Friluftslivs ramverk för bidragsgivning till friluftslivets organisationer ska tillämpas vid bedömningen.

Organisationen anses uppfylla kravet på friluftslivsorganisation om den:

- Uppfyller samtliga krav i formell prövning enligt ovan **och**
- Friluftsliv är ett uttalat ändamål och minst två av de övriga prövningarna är tydligt uppfyllda, **eller**
- Verksamhetsprövningen, organisatoriska prövningen och resursprövningen sammantaget visar att friluftsliv utgör en väsentlig del (minst 20 procent) av organisationens verksamhet.

Om ändamålsprövningen, verksamhetsprövningen, organisatoriska prövningen och resursprövningen sammantaget visar att friluftsliv utgör en huvudsaklig del (minst 50 procent) av organisationens verksamhet, är organisationen också kvalificerad för organisationsbidrag.

Bedömningen ska alltid dokumenteras och motiveras.